

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. április 26.
(OR. fr)

8452/22

ELARG 33
COWEB 41

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Dátum:	2022. április 26.
Címzett:	a delegációk
Tárgy:	A Számvevőszék 1/2022. sz. különjelentése: „A nyugat-balkáni országok jogállamiságához nyújtott uniós támogatás: a törekvések ellenére nem szűntek meg egyes alapvető problémák” – A Tanács következtetései

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak „A nyugat-balkáni országok jogállamiságához nyújtott uniós támogatás: a törekvések ellenére nem szűntek meg egyes alapvető problémák” című, 1/2022. sz. számvevőszéki különjelentésről szóló tanácsi következtetéseket, amelyeket a Tanács (Általános Ügyek) a 2022. március 22. ülésén elfogadott.

A Tanács következtetései

„A nyugat-balkáni országok jogállamiságához nyújtott uniós támogatás: a törekvések ellenére nem szűntek meg egyes alapvető problémák”

című, 1/2022. sz. számvevőszéki különjelentésről

1. A Tanács köszönetét fejezi ki az Európai Számvevőszéknek „A nyugat-balkáni országok jogállamiságához nyújtott uniós támogatás: a törekvések ellenére nem szűntek meg egyes alapvető problémák” című, 1/2022. sz. különjelentéséért, és nyugtázza az abban foglalt megállapításokat és ajánlásokat.
2. A Tanács emlékeztet a bővítésről, valamint a stabilizációs és társulási folyamatról szóló, különösen a 2021. december 14-én elfogadott következtetéseire. A jogállamiság az EU sarokkövét és a demokratikus átalakulás kulcsfontosságú elemét jelentő olyan alapvető érték, amely a bővítési folyamatnak, valamint a stabilizációs és társulási folyamatnak is központi elemét képezi, egyúttal pedig olyan kulcsfontosságú kritérium, amely alapján értékelni lehet az uniós tagság felé való közeledést.
3. A Tanács megállapítja, hogy az ellenőrzés célja annak felmérése volt, hogy eredményes volt-e az Unió által a nyugat-balkáni jogállamisághoz nyújtott támogatás, és különösen: megfelelő volt-e a támogatás kialakítása, és meghozta-e a várt eredményeket. E célból az ellenőrök megvizsgálták az uniós támogatás elemeit és az azt megalapozó két egymásba kapcsolódó fellépést: i. a pénzügyi támogatást, elsősorban az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA) keretében, és ii. a politikai és szakpolitikai párbeszédet, különös tekintettel az Unió nyugat-balkáni jogállamisággal kapcsolatos prioritásaira.
4. A Tanács hangsúlyozza, hogy ezen ellenőrzés megállapításai és ajánlásai relevánsak az alapvető jogállamisági reformok Nyugat-Balkánon történő további előmozdítása szempontjából, ugyanakkor megjegyzi, hogy az ellenőrök vizsgálatának középpontjában a 2014–2020-as időszak, nevezetesen az IPA II keretében nyújtott uniós pénzügyi támogatás állt.

5. A Tanács nyugtázza a Számvevőszék azon következtetését, hogy bár az uniós fellépés hozzájárult a reformokhoz, összességében kevésbé befolyásolta az alapvető jogállamisági reformok előmozdítását a régióban, és hogy ennek egyik fő oka az volt, hogy belföldön nem volt elegendő politikai akarat a szükséges reformok ösztönzéséhez. A Tanács meglelégedéssel veszi tudomásul, hogy a Számvevőszék elismeri az EU hozzájárulását a reformok végrehajtásához bizonyos kérdésekben, így például az igazságszolgáltatás hatékonyságának javításában, a vonatkozó jogszabályok kidolgozásában és a korrupció elleni küzdelem proaktív megközelítésének előmozdításában. Aggodalommal nyugtázza azonban a Számvevőszék azon következtetését, hogy a gyakorlatban az uniós támogatás nem kezelte kielégítően az olyan területeken továbbra is fennálló problémákat, mint az igazságszolgáltatás függetlensége, a hatalom koncentrációja, a politikai beavatkozás és a korrupció elleni küzdelem.
6. A Tanács tudomásul veszi továbbá a Számvevőszék azon következtetését, hogy a projektek hatása és fenntarthatósága tekintetében akadályt jelent a nem megfelelő pénzügyi és intézményi kapacitás, csakúgy, mint a reformok iránti felelősségvállalás hiánya. A Számvevőszék megállapítja, hogy bár a Bizottság és végrehajtó partnerei azonosították ezeket a kockázatokat, a jelentés által lefedett időszakban alkalmazott kockázatsökkentő intézkedések nem voltak elégségesek. A Számvevőszék megjegyzi továbbá, hogy a projektfinanszírozás és -végrehajtás előfeltételeit nem alkalmazták következetesen, a támogatás bizonyos feltételek melletti felfüggesztésének lehetőségét csak ritkán használták ki a jelentés által lefedett időszakban, a politikai feltételek alkalmazására vonatkozó szabályok pedig nem voltak egyértelműek. A Számvevőszék megítélése szerint emellett a jogállamisággal kapcsolatos civil társadalmi fellépéshez nyújtott uniós támogatással elért eredmények sem elégítették ki az ágazat szükségleteit, és hatásukat nem követték kellőképpen nyomon.
7. A Tanács tudomásul veszi a Bizottságnak az 1/2022. sz. különjelentéshez csatolt válaszait, és megállapítja, hogy a Bizottság a számvevőszéki ajánlások többségét elfogadta, és néhányat már a gyakorlatba is ültetett, többek között a tömegtájékoztatás szabadsága és sokszínűsége támogatásának növelésével, valamint a projekttervezés és az eredményekről való beszámolás javítására irányuló erőfeszítések fokozásával.

8. A Tanács megállapítja, hogy az ellenőrzés nem értékelte sem a bővítési folyamat felülvizsgált módszertanának alkalmazásából eredő fontos fejleményeket, sem az IPA III keretében biztosított új lehetőségek megvalósulását. A Tanács tudomásul veszi a Számvevőszéknek az IPA III végrehajtásával kapcsolatos ajánlásait, és hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az esetleges jövőbeli megállapításokat és ajánlásokat olyan időpontban terjesszék elő, amikor azokat majd figyelembe lehet venni az IPA III utáni rendeletről szóló tárgyalások során.

A Tanács emlékeztet arra, hogy a bővítési folyamat felülvizsgált módszertana még nagyobb hangsúlyt fektet az alapvető reformokra, célja pedig a csatlakozási folyamat felélénkítése azáltal, hogy – objektív kritériumokra, szigorú pozitív és negatív feltételrendszerre, valamint a visszafordíthatóság elvére építve – azt kiszámíthatóbbá, hitelesebbé és dinamikusabbá teszi, a csatlakozási folyamat politikai irányítását pedig megerősíti. Ezzel összefüggésben a Tanács újólal megerősíti azon szándékát, hogy megerősítse a tagállamok által az uniós csatlakozási folyamat során gyakorolt politikai irányítást, különösen a partnerekkel folytatott rendszeres politikai párbeszéd fenntartása révén.

A Tanács emlékeztet továbbá arra, hogy az IPA III rendelet szerinti támogatásnak teljesítményalapú megközelítésen és a méltányos részesedés elvén kell alapulnia, továbbá a támogatást annak hatályát és intenzitását illetően differenciálni kell a kedvezményezettek teljesítménye és szükségletei szerint, különös tekintettel az alapvető feladatokra. Jelentős visszalépés vagy az előrehaladás tartós hiánya esetén a támogatást ennek megfelelően módosítani kell, többek között a források arányos csökkentésével és olyan módon történő átirányításával, amely nem veszélyezteti az alapvető jogok, a demokrácia és a jogállamiság javításának támogatását, beleértve a civil társadalom támogatását és adott esetben a helyi hatóságokkal való együttműködést. Amennyiben az előrehaladás újraindul, ennek megfelelően a támogatást is ki kell majd igazítani az említett erőfeszítések további támogatása érdekében. Meg kell erősíteni a civil társadalmi szervezetek kapacitásait, beleértve adott esetben azokat a kapacitásaikat is, amelyekkel a támogatás közvetlen kedvezményezettjeként rendelkeznek.

9. A Tanács ezért felkéri a Bizottságot, és adott esetben az EKSZ-t, hogy hajtsa végre a Számvevőszék alábbi ajánlásait: 1) a bővítési folyamat során a jogállamisági reformok előmozdításának megerősítése, többek között az egyes kedvezményezettekre vonatkozó stratégiai célok meghatározásával; 2) a jogállamisági reformokban részt vevő civil társadalmi szervezetek további támogatása, kapacitásaik megerősítése, valamint a tömegtájékoztatás szabadságának további támogatása; 3) a pénzügyi támogatás IPA III rendelet szerinti modulációjában rejlő lehetőségek teljes körű kihasználása; és 4) a projektekkel kapcsolatos beszámolás és nyomon követés rendszerének megerősítése.
10. A Tanács felkéri a Bizottságot, hogy az év végét megelőzően tájékoztassa a Tanácsot a Számvevőszék különjelentésében felvetett kérdésekkel kapcsolatban elért eredményekről, és gondoskodjon arról, hogy szisztematikusan foglalkozzanak az említett kérdésekkel.
11. A Tanács újólág megerősíti elkötelezettségét a bővítés mellett, amely az Európai Tanács 2006. december 14–15-i ülésén jóváhagyott, megújított bővítési konszenzussal és az azt követő tanácsi következtetésekkel összhangban továbbra is az Európai Unió egyik kulcsfontosságú szakpolitikája. A Tanács hangsúlyozza, hogy az EU továbbra is készen áll a segítségnyújtásra, és arra ösztönzi a nyugat-balkáni partnereket, hogy fokozzák erőfeszítéseiket, és polgáraik érdekeit szem előtt tartva egyértelműen mutassák meg elkötelezettségüket a jogállamisági reformok végrehajtása iránt.